

חוק בית העצמאות, התשס"ט–2009*

1.	מטרתו של חוק זה לשחזר ולשמר את הבניין שבו הוכרזה עצמאות ישראל ביום ה' באייר התש"ח (להלן – בית העצמאות), בהיותו בעל חשיבות לאומית והיסטורית בתולדות העם והמדינה, ולהקים בו למען הציבור מוזיאון לתולדות עם ישראל בארץ ישראל ולנושאים נוספים לפי חוק זה, לרבות שימור זכרו ופועלו של מאיר דיזינגוף, ראש העירייה הראשון של העיר תל-אביב, שבית העצמאות היה ביתו.	מטרת החוק
2.	<p>בחוק זה –
"הגנו" – כהגדרתו בחוק הארכיונים, התשט"ו–1955;¹
"המועצה" – המועצה שהוקמה לפי סעיף 6;
"מועצת המוזיאונים" – המועצה כהגדרתה בחוק המוזיאונים, התשמ"ג–1983;²
"השר" – ראש הממשלה.</p>	הגדרות
3.	מקום מושבו של בית העצמאות הוא בשרות רוטשילד 16 בתל-אביב-יפו, בבניין שבו הוכרזה עצמאות ישראל.	מקום המושב
4.	(א) בית העצמאות ינוהל ויופעל מטעם המדינה באחריותו ובפיקוחו של הגנו, באמצעות הגוף המנהל שמונה לפי הוראות סעיף 17, על פי הוראות הגנו והנחיותיו המקצועיות; הגנו יפקח על הגוף המנהל ופעולותיו, לרבות על קיום הוראות והנחיות מקצועיות שנקבעו לפי סעיף זה, ועל פעילותו התקינה של בית העצמאות לפי הוראות חוק זה. (ב) מועצת המוזיאונים רשאית לייעץ לגנו בעניין הקמתו והפעלתו של המוזיאון בבית העצמאות.	הפעלת בית העצמאות
5.	מטרותיו של בית העצמאות הן: (1) לשחזר ולשמר את הבניין שבו הוכרזה עצמאות ישראל והתכנסה מועצת המדינה הזמנית, לרבות שחזור האולם שבו התקיימה ההכרזה וטיפוחו ולהציג מוצגים הקשורים להכרזה ולמגילת העצמאות; (2) לשמש מוזיאון שבו יוצגו, באמצעים מוזיאליים הולמים, תולדות עם ישראל בארץ ישראל לאורך הדורות מראשית קיומו ועד לעת הזאת, תוך מתן ביטוי לחשיבות הלאומית וההיסטורית של שיבת העם היהודי לארץ ישראל ולהקמת המדינה; (3) לקיים פעילות חינוכית ותרבותית ברוח מגילת העצמאות, תוך הדגשת הזיקה בין התנ"ך ובין עצמאות ישראל, בנושאים הנוגעים למטרות חוק זה; (4) לשמר את זכרו ופועלו של מאיר דיזינגוף בהתאם למטרות חוק זה.	מטרות בית העצמאות
6.	(א) תוקם מועצה מייעצת שתייעץ לגנו לעניין ניהולו והפעלתו של בית העצמאות, בהתאם לסמכויות הנתונות לה לפי הוראות חוק זה; המועצה תהיה בת 15 חברים שימנה השר, ואלה חבריה: (1) עובד משרד ראש הממשלה; (2) עובד משרד התרבות והספורט, לפי המלצת שר התרבות והספורט;	המועצה

* התקבל בכנסת ביום ו' באב התשס"ט (27 ביולי 2009); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת

– 230, מיום י"ד באייר התשס"ח (19 במאי 2008), עמ' 300.

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 14.

² ס"ח התשמ"ג, עמ' 113.

- (3) עובד משרד החינוך, לפי המלצת שר החינוך;
- (4) עובד משרד האוצר, לפי המלצת שר האוצר;
- (5) עובד המשרד להגנת הסביבה, לפי המלצת השר להגנת הסביבה;
- (6) שני נציגי עיריית תל-אביב-יפו, כפי שתקבע מועצת העירייה לפי המלצת ראש העירייה;
- (7) שלושה בעלי מעמד בשדה ההשכלה הגבוהה, שניים מהם מתחומים הקשורים למטרות בית העצמאות, לפי המלצת המועצה להשכלה גבוהה, כמשמעותה בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958³, ואחד מתחום המוזיאונים, לפי המלצת מועצת המוזיאונים;
- (8) נציג ההסתדרות הציונית העולמית, לפי המלצתה;
- (9) נציג הקרן הקיימת לישראל, לפי המלצתה;
- (10) שלושה נציגי גופים העוסקים בתחומים כמפורט להלן, ובאין נציגי גופים כאמור – נציגי ציבור העוסקים בתחומים הקשורים למטרות בית העצמאות:

(א) נציג גוף שעיקר עיסוקו בשימור אתרים, בהיקף ארצי;

(ב) נציג גוף שעיקר עיסוקו בזיקה שבין התנ"ך ובין עצמאות ישראל;

(ג) נציג גוף שעיקר עיסוקו בשימור זכרו של מאיר דיזינגוף וראשיתה של העיר תל-אביב כעיר העברית הראשונה.

(ב) המועצה, באישור השר, תמנה את יושב ראש המועצה מבין חבריה המנויים בפסקה (7), (8) או (9) שבסעיף קטן (א).

(ג) הודעה בדבר מינוי חברי המועצה תפורסם ברשומות.

תפקידי המועצה
וסמכויותיה

7. (א) המועצה תייעץ לגנו בעניינים אלה:

- (1) מינוי הגוף המנהל;
- (2) מדיניות הניהול וההפעלה של בית העצמאות;
- (3) אישור התקציב לניהול ולהפעלה של בית העצמאות ותכנית העבודה השנתית של הגוף המנהל.

(ב) המועצה תהיה רשאית לקבל מהגנו מידע ודיווחים ככל הנדרש לה למילוי תפקידיה לפי חוק זה, לרבות מידע שנמסר לגנו על ידי הגוף המנהל.

סדרי עבודת
המועצה

8. (א) המועצה תתכנס לפחות פעמיים בשנה.

(ב) יושב ראש המועצה ינהל את ישיבותיה; הוא יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדן, מקומן וסדר יומן.

(ג) הגנו יוזמן לישיבות המועצה ויהיה רשאי להשתתף בהן.

(ד) המועצה תקבע את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

גמול והחזר
הוצאות

9. (א) חבר המועצה שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או נציג של גוף שאותו הוא מייצג במועצה, זכאי לקבל מתקציב בית העצמאות גמול בעבור השתתפות בישיבות המועצה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, תמורה בעבור ההשתתפות.

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

- (ב) חבר המועצה שאינו זכאי לגמול לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לקבל מתקציב בית העצמאות החזר הוצאות שהוציא לצורך השתתפות בישיבות המועצה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שאינו זכאי לקבל, ממקור אחר, החזר הוצאות.
- (ג) השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע כללים ותנאים שלפיהם ישולם מתקציב בית העצמאות גמול או החזר הוצאות לחבר המועצה בהתאם להוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) ואת שיעוריהם.
- (ד) בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁴.
10. תקופת כהונה
 חבר המועצה יתמנה לתקופה של ארבע שנים וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, ואולם לא יכהן חבר המועצה יותר משלוש תקופות כהונה רצופות.
11. פקיעת כהונה והשעיה מכהונה
 (א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:
- (1) התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
 - (2) הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר המועצה;
 - (3) חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או הגוף שאותו הוא מייצג במועצה;
 - (4) לגבי חבר מועצה שמונה לפי סעיף 6(א)(7) או (10) – אם נתמנה לעובד מדינה;
 - (5) נתקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם מהיות חבר המועצה.
- (ב) הוגש כתב אישום נגד חבר המועצה בשל עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש חבר המועצה, רשאי השר להשעותו מכהונתו עד לסיום ההליך בעניינו, ולמנות לו ממלא מקום למשך תקופת ההשעיה, לפי הוראות סעיף 6(א).
12. העברה מכהונה
 השר רשאי, לאחר שנועץ ביושב ראש המועצה, להעביר חבר מועצה מכהונתו לפני תום תקופת כהונתו בשל אחת מאלה:
- (1) נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו;
 - (2) נעדר משלוש ישיבות רצופות או מארבע ישיבות בתוך שנה אחת, של המועצה.
13. פיזור המועצה
 (א) ראה השר, לאחר התייעצות עם הגנו, כי המועצה אינה ממלאת את תפקידה באופן נאות, יודיע למועצה בהודעה בכתב שישלח ליושב ראש המועצה, כי אם בתוך מועד שיקבע לא תמלא המועצה את המוטל עליה בהתאם להוראות חוק זה, כפי שפירט השר בדרישתו, יפזר את המועצה.
- (ב) לא מילאה המועצה את שהוטל עליה כאמור בסעיף קטן (א), בתוך המועד שקבע השר בהודעתו, רשאי השר להורות על פיזור המועצה.
14. כינון מועצה חדשה
 החליט השר לפזר את המועצה כאמור בסעיף 13, תמונה מועצה חדשה, בדרך הקבועה בסעיף 6, בתוך 120 ימים מיום הפיזור.
15. תוקף פעולות
 קיום המועצה, שמכויותיה ותוקף החלטותיה, לא ייפגעו מחמת שנתפנה מקומו של חבר בה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חברי המועצה מכהנים כדין.

⁴ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

16. (א) לא יתמנה ולא יכהן כחבר המועצה מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, בין תפקידו כאמור, לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו.
- (ב) חבר המועצה יימנע מהשתתפות ומהצבעה בישיבות, אם הנושא עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו; חבר המועצה לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא העלול לגרום לו להימצא במצב כאמור גם מחוץ לישיבות.
- (ג) התברר לחבר המועצה כי נושא הנדון בישיבה או המטופל על ידו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך ליושב ראש המועצה.
- (ד) לעניין סעיף זה, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה.
- (ה) בסעיף זה –

”עניין אישי” – לרבות עניין אישי של קרובו או עניין של גוף שחבר המועצה או קרובו מנהלים או עובדים אחראים בו, או עניין של גוף שיש לכל אחד מהם חלק בהון המניות שלו, בזכות לקבל רווחים, בזכות למנות מנהל או בזכות הצבעה; “קרוב” – בן זוג, הורה, בן, בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד, דודה, חותן, חותנת, חם, חמות, חתן, כלה, נכד או נכדה, לרבות חורג או מאומץ, וכן אדם אחר הסמוך על שולחנו של חבר המועצה.

17. (א) הגנו, לאחר התייעצות עם המועצה, ימנה את הגוף המנהל; הגוף המנהל יכול שיהיה תאגיד שהתאגד בישראל, מטרתו העיקרית אינה לפעול לכוונת רווח והוא אינו רשאי לחלק רווחים לבעליו או לחבריו, לפי העניין, ומטרותיו מאפשרות פעילות לניהול ולהפעלה של בית העצמאות ועולות בקנה אחד עם מטרות החוק, או שיכול שיהיה עיריית תל-אביב-יפו.
- (ב) תאגיד כאמור בסעיף קטן (א) ייבחר בהליך תחרותי, שוויוני ופומבי שיערוך הגנו; ואולם לא ייבחר תאגיד שהוא, נושא משרה בו או מנהלו הורשעו בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין התאגיד ראוי לשמש כגוף המנהל, או שתלוי ועומד נגד מי מהם כתב אישום בשל עבירה כאמור.
- (ג) הגנו יקבע את תנאי ההתקשרות בהסכם שיערוך עם הגוף המנהל בנוגע לניהולו ולהפעלתו של בית העצמאות בהתאם להוראות חוק זה; בהסכם ייקבעו, בין השאר, התנאים שבהם תסתיים ההתקשרות עם הגוף המנהל; תקופת התקשרות לא תעלה על שבע שנים ורשאי הגנו, לאחר התייעצות עם המועצה, להאריכה לתקופות נוספות כאמור.
- (ד) תאגיד שהוא גוף מנהל יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי”ח-1958 [נוסח משולב]⁵, בכל הנוגע לפעילותו לפי חוק זה.

18. הגוף המנהל –

(1) ינהל ויפעיל את בית העצמאות, ויבצע את כל הפעולות הנדרשות למימוש מטרותיו של בית העצמאות, לרבות שחזורו ושימורו, ולמתן שירותים למבקרים בו, והכל בהתאם להוראות לפי חוק זה, להוראות הגנו ולהנחיותיו המקצועיות, לתנאי ההסכם עמו ולתכנית העבודה השנתית שאושרה לפי פסקה (2);

⁵ ס”ח התשי”ח, עמ’ 92.

(2) יגיש לגנו, לאישורו, עד לחודש אוקטובר בכל שנה, הצעה לתכנית עבודה שנתית ולתקציב שנתי לשנת התקציב הבאה; הגנו, לאחר התייעצות עם המועצה, יאשר את תכנית העבודה השנתית ואת התקציב השנתי בהתאם למקורות המימון לפעילותו, לפי סעיף 24.

(3) יגיש לגנו, אחת לשנה, דין וחשבון על פעולותיו ופעילות בית העצמאות, וכן ימסור לגנו דיווחים, מסמכים ומידע על פעולותיו, כל אימת שיידרש לעשות כן, ויאפשר לגנו לערוך כל בדיקה שימצא לנכון.

19. ביטול המינוי
בלי לגרוע מהאפשרות לביטול מינוי הגוף המנהל לפי תנאי ההתקשרות בהסכם עם הגוף המנהל, כאמור בסעיף 17(ג), רשאי הגנו, לאחר התייעצות עם המועצה, לבטל את מינוי הגוף המנהל בהתקיים אחד מאלה:

(1) אייזורים הוראות החוק או הוראות והנחיות מקצועיות שנתן הגנו;

(2) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למינוי הגוף המנהל לפי סעיף 17;

(3) המינוי נעשה על יסוד מידע כוזב או שגוי;

(4) התאגיד, נושא משרה או מנהל בו הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין התאגיד ראוי לשמש כגוף המנהל;

(5) טובת הציבור מחייבת ביטול המינוי.

20. פקיעת המינוי
מינוי הגוף המנהל יפקע באחד מאלה:

(1) הגוף המנהל החליט על פירוקו מרצון או שבית המשפט נתן צו לפירוקו;

(2) בית המשפט נתן צו כינוס נכסים או צו פירוק זמני בעניינו של הגוף המנהל;

(3) בית המשפט נתן צו הקפאת הליכים, כמשמעותו בסעיף 350(ב) לחוק החברות, התשנ"ט-1999, בעניינו של הגוף המנהל.

21. מנהל בית העצמאות
לא יכהן כמנהל בית העצמאות מטעמו של הגוף המנהל אלא אזרח ישראלי ותושב ישראל שנתקיימו בו כל אלה:

(1) הוא בעל תואר אקדמי;

(2) הוא בעל ניסיון ניהולי ומקצועי של חמש שנים לפחות בתחום מהתחומים הקשורים למטרות חוק זה;

(3) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לשמש כמנהל בית העצמאות.

22. בית העצמאות
כאתר לאומי
(א) אין בהוראות חוק זה כדי למנוע הכרזה על בית העצמאות כאתר לאומי.

(ב) הוכרו בית העצמאות כאתר לאומי –

(1) יהיה השר ממונה על ביצוע חוק גנים לאומיים, בשינויים המחויבים, בכל הנוגע לבית העצמאות, ויהיו נתונות לו לעניין זה הסמכויות הנתונות לשר להגנת הסביבה לפי אותו חוק, למעט לפי סעיף 39 לחוק האמור;

(2) ביצוע הוראות לפי הפרק השישי לחוק גנים לאומיים יהיה על ידי הגוף המנהל, וסעיפים 41 ו-42 לחוק האמור לא יחולו.

(ג) במקרה של סתירה בין הוראות לפי חוק גנים לאומיים להוראות לפי חוק זה, יגברו ההוראות לפי חוק זה.

⁶ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.

(ד) בסעיף זה –

“אתר לאומי” – כהגדרתו בחוק גנים לאומיים;

“חוק גנים לאומיים” – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ”ח-1998⁷.

23. (א) הגוף המנהל רשאי לגבות דמי כניסה לבית העצמאות או לחלק ממנו, כפי שקבע השר, באישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת, ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים של דמי כניסה ופטורים לסוגים של מבקרים.
- (ב) ההכנסות מדמי הכניסה לפי סעיף זה ישמשו את הגוף המנהל לצורך ביצוע תפקידיו לפי חוק זה, בהתאם לתקציב השנתי שאושר לפי סעיף 18(2).
24. שחזור, שימור והפעלתו של בית העצמאות וביצוע הוראות חוק זה ימומנו מתקציב המדינה וכן מתרומות והכנסות אחרות, לרבות הכנסות מדמי כניסה כאמור בסעיף 23, כפי הדרוש להוצאות קיומו, פיתוחו וניהול מכלול פעילויותיו לפי מטרת חוק זה; השתתפות המדינה בתקציב בית העצמאות ובביצוע הוראות לפי חוק זה תיקבע בתכנית נפרדת, בסעיף תקציב משרד ראש הממשלה בחוק התקציב השנתי; בסעיף זה, “תכנית” ו”סעיף תקציב” – כהגדרתם בחוק תקציב שנתי כמשמעותו בחוק יסודות התקציב, התשמ”ה-1985.
25. כל נכס המשמש לפעילות בית העצמאות יהיה פטור מכל אגרה, ארנונה או תשלום חובה אחר, המשתלמים לרשות מקומית; פטור כאמור לא יחול על נכס או חלק ממנו המשמש למטרות מסחריות.
26. (א) מוצג שבבעלות המדינה המשמש לפעילות בית העצמאות אינו ניתן לעיקול או לשעבוד, ולא תחול עליו זכות עיכוב, אלא באישור השר.
- (ב) זכויות וחובים של הגוף המנהל לפי הסכם ההתקשרות עמו אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול.
27. בחוק המוזיאונים, התשמ”ג-1983, בסעיף 8, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
“(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו לגבי מוזיאון שנוסד בחוק.”
28. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו.
29. (א) תחילתו של חוק זה, למעט סעיף 6, שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).
- (ב) עד יום התחילה תמונה המועצה לפי סעיף 6.
30. במוזיאון שיוקם בבית העצמאות לפי הוראות חוק זה, יוצגו פריטים נבחרים שבהחזקת עמותת בית התנ”ך, לתקופה של 12 חודשים מיום התחילה או עד להעברתם, בסיוע המדינה, למשכן מתאים בירושלים, לפי המוקדם.

בנימין נתניהו

ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה